

Izhaja

vsak četrtek (po potrebi
tudi večkrat) z datumom
prihodnjega dneva.

5314

Licejska knjižnica

Ljubljana

ne vračajo.

Lopisom je treba za odgovor
priložiti poštno znamko.

Nefrankirani dopisi se ne
sprejmejo.

MIR

Glasilno koroških Slovencev.

Velja

za celo leto K 20.—
» pol leta » 11.—
» četrt » » 6.—
» 1 mesec » 2.—

za inozemstvo primeroma več.
Naročnina se plačuje vnaprej.

Za oglasila se plačuje po 50 v, med
besedilom po 1 K za 1 cm² vsakokrat,
minimum 24 cm². — Za poslano se
plačuje po 80 v, za parte, zahvale in
izjave po 1 K za 1 cm². — Za male
oglasne se plačuje po 30 v za besedo;
debelo tiskano 60 v vsakokrat;
minimum 5 K.

Za izvestilo pri upravništvu 3 K posebej.
Vprašanjem je za odgovor priložiti znamko.

Denar naj se pošilja na naslov:
Upravištvu lista »Mir«,
Prevalje, Koroško.

Leto XXXIX.

Prevalje, 28. avgusta 1920.

Št. 46

„Nemški“ Celovec obupan!

Iz čisto zanesljivega vira izvemo:

V celovškem občinskem svetu se je na posamezne odbornike stavilo tajno vprašanje, kakšno stališče bi zavzeli, če se stavi Jugoslaviji kompromisni predlog, „um der immerhin zweifelhaften Abstimmung zu entgehen und wenigstens das nördliche Draufer zu retten“.

Nemški agitatorji vpijejo na vsa usta: „Nemci bodo gotovo zmagali,“ ker so tako naučeni od nemške propagande in so za to plačani, da morajo tako vpiti, v Celovcu pa se mestni očetje bojijo za cono A in hočejo z nami kompromise sklepati. Nemška agitacija sloni na slabih nogah.

Zastave.

Do 10. septembra je dovolila plebiscitna komisija naše zastave. Mi se tega dovoljenja ne bomo posluževali, ker razobešanje zastav sedaj nima nobenega smisla. Zastave bomo razobesili, ko bode plebiscit končan, da bodo naznanjale našo sijajno zmago. V celovških listih pa beremo oklice na Celovčane, v katerem se nujno prosi za zastave in blago za zastave za pas A; pobirali jih bodo po hišah. Tiste, ki bodo razobešali celovške „Hungerfetzen“, si je treba prav dobro zapomniti in njihova imena zabeležiti, da pozneje ne bodo mogli utajiti, da so hoteli izdati prelepo slovensko Koroško Nemški Avstriji v večno nesrečo in pogubo. Vsaka taka nemška cunja pomeni vzdih Nemcev v Nemški Avstriji: Prosimo, pomagajte nam plačati vojno odškodnino, pomagajte nemškemu kmetom v Avstriji nositi nezno breme za meščane, ki jih je v Nemški Avstriji več kakor polovica, pomagajte reševati potaplajoče se nemško-avstrijske finance z oddajo premoženja, žrtvujte jugoslovansko valuto (denar), ki ima vrednost, za ničvredni nemško-avstrijski papir! Take ljudi, ki hočejo naš gospodarski pogin, si

je treba vendar dobro zapomniti, da jih bo po plebiscitu vsak znal prav oceniti in jim zamašiti usta, ako se bodo drznili izdajati se za Jugoslovane. Celovške „Hungerfetzen“ so znamenje izdajalstva. Judeži hočejo zlorabiti naše koroške zastave, ker si frankfurtaric ne upajo razobešati, kakor se tudi Judež ni upal izdati Kristusa drugače, kakor s hinavskim — poljubom. Kjer bo visel celovški „Hungerfetzen“, zapomnite si dobro, da ga je razobesil Judež Iskarijot!

Abs. iur. Anton Urbanc:

Demarkacijska črta, Celovec in naš denar.

Najprej nekaj o demarkacijski črti, katera je marsikateremu zmešala glavo. Nemci niso tega dosegli, česar bi si želeli; hvala našim zastopnikom, ki so napravili fino diplomatično potezo.

Kaj so Nemci zahtevali?

Nemci so kratkomalo stavili zahtevo, da se demarkacijska črta odpravi, to se pravi: osebni in blagovni promet med cono A in B naj je popolnoma prost, naše straže naj demarkacijsko črto

zapustijo — sploh naj se na zunaj ne pozna, da je nekaka meja med cono A in B. In kar je najbolj važno, zahtevali so celo, naj se vpelje v obeh conah enoten denar, da ne bodo imeli A-conarji boljšega nego B-conarji. Ta zahteva je sploh višek nemške predrznosti!

Kaj so Jugoslovani Nemcem privolili?

Da bi se demarkacijska črta odpravila, o tem se sploh niso spuščali v pogajanja, ker bi bila to očitna kršitev mirovne pogodbe, katera govori o dveh conah. Pač pa so dovolili Nemcem olajšavo osebnega in tudi blagovnega prometa. To pa nikakor ni kršitev mirovne pogodbe, kar naši ljudje širijo med našim ljudstvom. Med raznimi državami so natanko določene meje, ali kljub temu se kolikor mogoče osebni in blagovni promet olajšava. Nobena država se ne zaplanka! In tako se tudi cona A in B ne zaplankate.

Pribiti je treba sledeče:

1. Celovčani so zahtevali, da se meja odpre, ker so od A cone bolj odvisni nego mi od B cone! Prav dobro pove to nemška knjižica: „Wie Klagenfurt abstimmen würde“ na 19. in 20. strani: „Es ist kein Zweifel, daß Klagenfurt unter der Abstimmung von der Zone A schwer leidet. Gewohnt, einen großen Teil seines Bedarfs an Eiern, Milch, Butter, Feldfrüchten und Holz von Osten und Süden zu beziehen, sah sich Klagenfurt im Sommer 1919 plötzlich seines östlichen und südlichen Versorgungsgebietes beraubt und konnte in der Kürze der Zeit keinen Ersatz dafür finden.“ „Ni dvoma, da Celovec težko trpi, ker je od A cone odtrgan. Ker je navajen, da velik del svoje potrebe na jajcih, mleku, sirovem maslu, poljskih pridelkih in drvih od vzhoda (t. j. Podjuna) in od juga (t. j. Rožna dolina) sprejema, je poleti 1919 Celovec izgubil ozemlje, ki ga je prehranjevalo in ni mogel v tem kratkem času si poskrbeti nadomestitve.“

Tega nikdar ne smemo pozabiti, da so Celovčani od nas odvisni in zaradi tega so prosili

Podlistek.

Ksaver Meško:

Izza črnih časov v rajni Avstriji.

2.

11. marca 1916 je bila sobota. Ob sobotah so duhovnike najraje zapirali, v katoliški Avstriji namreč. V naglici potem navadno ni bilo mogoče dobiti namestnika, in so ljudje ostali v nedeljo brez maše. Tako je bil škandal večji. Večja, so sodili, tudi sramota. Večja pač za tiste nizkotne avstrijske vojaške oblasti, ne za nas.

Vreme je bilo dovolj toplo, sneg visok, a mehek in moker, ker se je pod toploto zraka razkrajal in tajal.

Sedel sem po sv. maši v sobi in pisal. Kar se mi je zadelo, da stoji nekdo spodaj pri vходу na dvorišču. Pogledam skozi okno: res, dva oficirja, nekaj orožnikov z nasajenimi bajoneti in nekaj civilistov govore s staro farovško služkinjo.

„Kaj pa bo?“ sem se na tistem čudil. „Ali gredo k meni, po me? A zakaj? In ravno sedaj?“

Res, v tistem času tega nisem pričakoval. Zdelo se je, da so se duhovi vendar že pomirili, pomirilo se vsaj nekoliko tudi prvotno brezmiselnost in brezvestno divjanje vojaških oblasti.

Gledam — res, v župnišče gredo. Vstanem, grem na hodnik, do stopnic jim naproti.

Priropotajo po stopnicah, mogočno in samozavestno, kakor da so doma, ne v tuji hiši. Pozdravimo se.

G. ritmojster, vodja ekspedicije, pravi vojaško-odločno, a še dovolj vljudno: „Hochwürden,

über höheren Auftrag müssen wir bei Ihnen eine Hausdurchsuchung vornehmen — gospod, po višjem povelju moramo izvršiti pri vas hišno preiskavo.“

Kaj sem hotel? Ali se naj ustavljam? Bilo bi nespametno in nemogoče. Da bi se je bal, itak nisem imel vzroka. Zato sem jih prijazno povabil: „Prosim. Vsa hiša je gospodom na razpolago.“

Ob devetih dopoldne se je pričelo premetovanje vsega ležečega in stoječega v župnišču in je trajalo do treh popoldne. Najbrž bi še dalje, ker knjig vendar niso še vseh preiskali, a se je gospodom kar videlo, kako so že lačni. Proti popoldnevu — nisem še vedel, da me nameravajo vzeti s seboj, sicer bi tega ne bil storil — sem jim ponudil, da nam moja služkinja vsem skupaj skuha kosilo. G. ritmojster je prijazno odklonil, še bolj prijazno sem jaz odpoved sprejel, ker res nisem vedel, kje naj vzame, da to množico nasiti. Tako smo ostali vsi brez kosila.

Ko so mene pestili v župnišču, je drug oddelek preiskal, prebrskal in pretaknil vso cerkev, zakristijo, zvonik gori do vrha. Ves ta čas je bila vas od vseh strani zastražena po orožnikih. Župnišče in cerkev še posebej. Kamor sem pogledal, se je bliskal bridek bajonet. Petindvajset mož je poslala Avstrija nad mene, dasi v tistem velikem brozgastem snegu niti ne bi nikamor mogel iz župnišča, če bi res mislil na beg, kar pa bi bilo itak smešno in otročje. Samo ena gaz je bila iz župnega dvorca, v vas, vse naokoli visok sneg. Tudi v župnišče ne bi bil nihče izlahka prišel; pa bi tudi nihče ne poskusil, ker mi nihče pomagati ni mogel.

Avstriji je bilo pač za to, da bi nas tem bolj osramotila. Dosegla pa je v resnici le to, da so

celo nasprotniki, vsaj poštenjejši, govorili: „Kakor Judje po Kristusa so prišli po gospoda.“

V cerkvi je moral biti voditelj tistim gospodom cerkvenik, pameten in odločen mož. Edini on se je odkril v cerkvi; vsi drugi fini avstrijski gospodje, detektivi in orožniki, so imeli ves čas klobuke in kape na glavi. Morda bi jim sicer ušla njih pamet. Izguba bi ne bila velika.

Zahtevali so med drugim od cerkvenika, naj jim odpre tabernakelj. Da je telefonska naprava v njem, so trdili. Seveda je mogla tak nesmisel verjeti le prosvitljena pamet avstrijskega detektiva ali oficirja. Mežnar jim je mirno odvrnil: „To ni moje opravilo. Imate župnika v župnišču, pokličite njega.“ Pa me niso. Morda so se bali, da bi jim bil ušel tistih deset korakov iz župnišča v cerkev? Ali bi se razblinil v zrak, brž ko bi me izpustili iz sobe. — Kaka dvakrat je prišel orožnik in poklical ritmojstra iz sobe. Morda je bil prišel, naj me pusti dol. A najbrž se je ritmojstru samemu zdela storija s telefonom preneumna. Pa me ni poslal v cerkev.

Ziljska cerkev je ena najstarejših in najznamenitejših stavb na Koroškem. Pred velikimi vrati ima prizidano slikovito gotično lopo. Nad to lopo je obširna shramba za dragocenejšo mašno obleko in druge znamenitejšje cerkvene potrebščine. V zapadnem zidu so stara, mogočna vrata. Vprašali so cerkvenika, ali jih večkrat odpiram — kaj lepo bi se videlo od tam gori proti Dobraču in Sv. Višarjam, torej v smeri, v katerih bi naj bili dajali Lahom znamenja. A cerkvenik s hudomušnim smehljajem: „Odprite jih vi!“ Saj bi jim bili menda komaj vsi skupaj kos, ko jih menda že stoletja nihče odpiral ni, in je velikanska staroveška ključavnica vsa zarjavela. (Se nadaljuje.)

za olajšavo osebnega in blagovnega prometa, kar smo jim tudi blagovoljno dovolili.

2. Celovčani plašijo vedno naše kmete, kam bodo prodajali, če nimajo Celovca. S tem, da so Celovčani prav radi pripravljene sprejemati blago iz cone A, so dokazali, kako nas rabijo in kako so veseli, če jim hočemo mi kaj prodati. Promet bo šel ista pota kakor pred vojsko, kakor dolgo bomo mi hoteli.

Kako vpliva olajšava prometa na cono A?

Najprej se je izkazala tista pravljičica o prekrasnih celovških cestah kot neresnična. In to je za nas prvi uspeh.

Naša bojazen, da bodo Nemci vse pokupili, je istotako neutemeljena. Ali smo mi Jugoslovani res taki revčki, da bi se mi bali celovških nahrbtnikov? Ali veste, koliko žita more Jugoslavija na leto izvažati? Ne manj kot za 10 milijonov ljudi — skoraj za 2 Nemški Avstriji. Nemški nahrbtniki so res samo kapljica v morje. Če pa hoče ta ali oni s svojim nahrbtnikom tudi malo poagitirati, tega se pa tudi ne smemo ustrašiti. Brez nahrbtnika bi se njegova agitacija pri kakem omahljivcu še obnesla, ali nahrbtnik pove omahljivcu, da mora biti v Nemški Avstriji vendar le slabo.

Celovec ausverkauft.

Najbolj razveseljivo dejstvo pri olajšavi prometa med cono A in B je pa naš denar. V državi s slabim denarjem je najbolj drago za prebivalce te države — in najbolj poceni za prebivalce države, kjer imajo dober denar! To narodnogospodarsko dejstvo se ne da ovreči. Za Nemške Avstrije je v Nemški Avstriji jako drago, za nas poceni. In ni čuda, da so Celovčani zahtevali, naj bo v obeh conah eden in isti denar, da bi se temu izognili!

Trumoma menda hodijo Slovenci v Celovec, da vse pokupijo. Ne zaradi tega, ker mogoče teh industrijskih izdelkov v Jugoslaviji nimamo, ampak samo zaradi tega, ker se v Celovcu ceneje dobe. Cel Angleži in Francozi so kupovali s svojim dragim šterlingom in frankom industrijske pridelke na Dunaju, ker so bili cenejši, akoravno jih imajo sami dosti.

Sledeče ne smemo pozabiti:

1. Imeli smo po prevratu eden in isti denar. Ker smo gospodarsko močnejši, ker imamo manj dolgov, je naš denar več vreden. Dobi se za našo krono ne manj kot K 2:50 nemško-avstrijske.

2. Nemci, ki so v svojih listih prav po otroško hecali, da moramo dati za dinar 4 krone, morajo danes dati za dinar 10 kron in še trgajo se zanj.

3. Za nas je v Celovcu samo zaradi tega ceneje, ker imamo jugoslovanski denar, za Celovčane, ki imajo svoj slab denar, je pa 2—3krat dražje.

4. Jugoslovanski denar imamo pa le, ker je cona A jugoslovanska, kdor se bo pa po glasovanju hotel preseliti v Nemško Avstrijo, za denar tega Jugoslavija ne bo hotela jamčiti ter bo moral jugoslovanski denar oddati, kolikor ga je dal svoj čas kolekovati.

Dobrote našega denarja uživa samo, kdor je v coni A — Celovčani se ga pa v enem oziru bojijo, ker je močan ter potemtakem pomaga izpraznjevati Celovec. Olajšava prometa med cono A in B nam je pokazala vrednost našega denarja in je marsikateremu odprla oči. V gospodarskem oziru je olajšava v vsakem oziru dobro vplivala.

„Nova domovina“ ali varani upi.

I.

Ravno leto dni je minulo, odkar se je ustanovilo na Dunaju društvo z imenom „Neue Heimat“, to je „Nova domovina“. Namen mu je bil, preskrbeti avstrijskim Nemcem novih krajev in novih služb kjerkoli na božji zemlji in če bi to bilo koncem sveta; ker Avstrija je postala vsled nemškega poraza uboga in majhna, prenboga in premajhna, da bi mogla rediti vse svoje otroke. Pred vojno je Dunaj in nemški del Avstrije preskrbel svojim otrokom z lahkoto lepe in mastne službe širom velike Avstrije. Nemški in posebno dunajski uradnik je služboval v Bosni, ki je bila s „Švabi“ naravnost preplavljena, služboval je povsod v slovanski Češki, našel si ga v laškem delu Tirolske kakor tam na daljnem vzhodu v rusinski Bukovini.

Da, celo naša Koroška, o kateri Nemci in njih podrepaniki vsak dan 1000 krat vpijejo „Koroška Korošcem“, je imela po večini izvenkoroške tuje nemške uradnike.

Nemški celovški listi so to morali zadnji čas sramežljivo priznati. „Villacher Zeitung“ piše v eni zadnjih števil: „Oglejmo si samo načelnike-glave javnih uradov. Tuji-Nekorošci so:

Ljudem je treba samo povedati, naj gredo v Celovec kupovat, da bo čim preje „ausverkauft“. Beljak so Lahi izkupili, Dunaj pa Angleži in Francozi.

Kaj pa potem, ko bo naša krona 4 nemško-avstrijske vredna? Tedaj bo pa v Celovcu protestno zborovanje, naj se zapre meja!

Bližamo se glasovanju! Prihod komisije je povzročil malo vznemirjenja, ki se je danes že poglelo, olajšava demarkacijske črte ravno tako; to vznemirjenje se je celo obrnilo v naš prid. Namesto da bi Celovčani hodili sem, hodimo pravzaprav mi v večjem številu tja.

V takih časih je treba mirne krvi in se ne smemo vznemirjati nad vsako malenkostjo.

Čenče o karavanški steni.

Švaba pravi, da je postavil Bog karavanško gorovje kot večno steno med Korošce in Jugoslovane. Narava je menda zaplankala ubogo nemško ljudstvo na južni strani. Pa seveda, priznavamo: narava je zaplankala koroško švabsko strahopetnost od vseh vetrov. In proti severu še prav posebej. Proti sorodni Zgornji Štajerski z dvojnim plotom. Kitajci so si na svoji severni meji postavili iz strahu pred sosedi velikanski zid. Za koroško švabstvo je poskrbela narava sama. Zaplankani Švaba vidi samo te planke, boji se jugoslovanskega soseda in bi se najrajši popolnoma zaprl v svoje kitajstvo.

Smešno! V stoletju železnic, telefona, brzjava in aeroplana hoteti zaplankati našo Koroško! Odtod je tista nemška „Kärnten ungeteilt“. Ali mar ne presekavajo Karpati Rumunijo od severne do južne njene meje v dva povsem različna kosa? In istotako balkanski grebeni Bolgarijo? In se li ne razlikuje srednja in južna Italija od severne, od katere jo loči desetkrat daljša in ne manj visoka apeninska stena, kakor noč in dan? Pa sedmograški Nemci ne govorančijo o „Siebenbürgen ungeteilt“ ter se stokrat veselijo, da so prišli v moderno demokratsko državo.

Karavanke so v primeri z dolgimi in širokimi gorovji, ki delijo Rumunijo, Bolgarijo in Italijo, prava malenkost. Pač pa je narava postavila na severni koroški meji na stotine kilometrov široka, razveržena, mnogo višja gorovja in s tem jasno naznaničila, kako razumeti krilatico „Koroško Korošcem“. Da je namreč zemljepisno in gospodarsko težišče Koroške na slovenskem jugu. Nerazdeljiva Koroška spada samo v Jugoslavijo in ne nemški Avstriji, proti kateri je desetkrat zaplankana.

Čisto prav torej! Podpišemo stokrat: Nerazdeljiva Koroška Korošcem! Jugoslovanskim Korošcem seveda, ne pa švabskemu Jodl-folku, ki hoče biti za vsako ceno zaplankan in čigar razum je tudi zares — kar priznava ves svet — trdno zaplankan proti otipljivi resnici.

Zakon zemljepisne narave pravi:
Koroško jugoslovanskim Korošcem!

Judeževi groši in nemška nesramnost.

Česa je zmožna nemška nesramnost in hudobija, da ubije v ljudstvu pojem o resnici in o vsakem višjem pravem čutu, smo videli in čitali lansko leto na razglasu, ki ga je poveljnik nemških koroških band, podpolkovnik Hülgerth, dal nabiti na vogalih celovških ulic. Toliko ostudne laži in

Predsednik deželnega sodišča, načelnik državnega pravdnitstva, poštnega ravnateljstva, telegrafičnega ravnateljstva, deželni šolski nadzornik, vsi ravnatelji srednjih šol, ravnatelj moškega, ravnatelj ženskega učiteljskega itd. Nato našteva še cel ducat načelnikov deželnih uradov, ki so vsi tuji-Nekorošci, in konča, da vseh tujev-načelnikov deželnih uradov ne more naštetati. Cel celovškega škofova ne more pozabiti, ki je Bavarec iz Nemčije, kakor tudi njegov prednik ni bil Korošec, ampak Solnogradčan.

In vse to je zdaj minulo, oziroma bo minulo! Po vsej Avstriji razkropljeni nemški uradniki so se po polomu leta 1918 vrnili domov v svojo pravo domovino, v majhno Nemško Avstrijo. Novo nastale države: Češka, Poljska in Jugoslavija so jih odpustile, posebno zavoljo tega, ker so bili ti gospodje tako leni, da se za časa službovanja na slovanski zemlji jezika ljudstva niso naučili. Domov pa so poklicale te nove države svoje sinove, službujoče Bog ve kje pod božjim solncem, ker jim stara Avstrija na rodni zemlji ni hotela priznati kruha. In zavoljo tega se je lansko leto ustanovilo na Dunaju društvo „Nova domovina“ z edinim namenom, poiskati vsem tem nemško-avstrijskim odslavljenecem dela in jela, kjerkoli pod božjim solncem. Sklenili so podati se v Ameriko, v Brazilijo, o kateri so

nesramnih, zlobnih besed še menda nikjer ni bilo nakopičeno na enem mestu o našem jugoslovanskem narodu.

Ta gorostasni dokaz nemške nekulture so čitali tudi v Parizu pri mirovni konferenci in morebiti se imamo koroški Slovenci zahvaliti med drugim tudi temu dejstvu, da nas takrat niso popolnoma vrgli v žrelo vsenemštva.

V zadnjih dneh pa smo čitali v časopisih, da se je na nemškem Tirolskem ustanovilo društvo „Andreja Hoferja zveza“, kateremu je namen, da zbira denarne prispevke za koroški plebiscit. Nič bi ne imeli proti temu ugovarjati, če se tudi izvenkoroški Nemci zanimajo za svoje sonarodnjake na Koroškem. Ali čudimo se tirolskim Nemcem, ki smo jih držali kolikortoliko za mnogo bolj poštene kot koroške Nemce in nemčurje, in ki so dali svojemu obrambnemu društvu ime slavnega Andreja Hoferja, da razširjajo v svojem razglasu stvari, ki pričajo, da so se tudi oni dali zapeljati od koroških nemčurskih hujskačev in da tudi oni slede sramotnim stopinjam bivšega nemško-koroškega poveljnika Hülgertha.

V tozadavnem razglasu je med drugim čitali to-le: „Koroška stoji pred odločilno bitko. Ne z orožjem, ampak z glasovalnicami v rokah se bo izvojevala. Zmagoslavno se mora končati, ako nočemo, da bo kos čudovito lepe nemške zemlje oropan, ako nočemo, da bodo tisoči naših nemških plemenitih bratov tuji oblasti na milost in nemilost izročeni, ako nočemo, da bo krivica nad pravico triumfirala...“

Ako bo torej v enem ali drugem delu glasovalnega ozemlja večina glasov odločila za Jugoslavijo, je to v očeh vsenemcev ropanje, ako se pri glasovanju izkaže — kar se gotovo zgodilo — da je večina ljudstva jugoslovanskega mišljenja, tedaj bo po nemški pameti triumfirala krivica nad pravico.

Mi koroški Slovenci, ki smo si v teh težkih časih gotovo še ohranili trezno glavo, vsi dobro vemo, da je nemška glava, otrovana od večnega hujskanja in natolcevanja, postala nesposobna, da bi mogla še razločevati med krivico in pravico, med slovensko in nemško posestjo.

Judeževi groši bodo še igrali v tem času veliko ulogo. Bodite oprezní in varujte se, da si ne umažete poštenih slovenskih rok z denarjem, ki bi z njim prodali svojo lepo domovino, sebe in svoje otroke nenasitnemu Nemcu. Saj sami Nemci priznavajo, da je to kos čudovito lepe zemlje, za katero se zdaj borimo.

Ko dobite glasovalnice v roke, pridite vsi in glasujte vsi za vašo slovensko Koroško, za jugoslovansko zemljo, ako nočete, da bo kos čudovito lepe slovenske zemlje izročen tuji oblasti na milost in nemilost, ako hočete, da bo pravica zmagala nad krivico.

Abs. iur. Anton Urbanc:

Nemško-avstrijska živina in mirovna pogodba.

Mirovna pogodba je stopila 16. julija 1920 v veljavo. Od zdaj naprej mora Nemška Avstrija vse izpolnjevati, kar ji mirovna pogodba nalaga. Zdaj bo šele občutila grenkobo mirovne pogodbe! Da pa ne pozabi svojih dolžnosti napram drugim državam, je postavila antanta nad njo takozvano „reparacijsko komisijo“ (Wiedergutmachungskommission), o kateri je rekel

mislili, da se tam cedi med in mleko. Tisoči so se podali pod vodstvom novega društva lansko leto polni lepih upov v srečno bodočnost v Ameriko. Pred menoj leži dunajski list „Militär-Sociale Rundschau“ od 2. avgusta 1919, ki piše v slovo odhajajočim sledeči pozdrav:

„Srečno pot!“

Dne 30. julija ob 12. uri opoldne se je odpeljal iz vzhodnega kolodvora na Dunaju prvi oddelek izseljencev. 50 tovarišev je bilo, ki so se kot prvi odločili nastopiti pot v negotovo bodočnost. Tudi ena žena z dvema otrokoma se je pridružila svojem možu. K slovesu je prišla na kolodvor velika množica... Železnica jih najprej popelje do Amsterdama, kjer jih pričakuje oceanski parnik, ki jih popelje v San Paolo v Argentiniji. (Tako nevedni so bili ti izseljenci, da niti vedeli niso, da San Paolo ne leži v Argentiniji, ampak v Braziliji).

Srečno pot, dragi tovariši, ki ste srčno sklenili otresti prah nehvaležne in nerodovitne domovine s svojih nog in si zgraditi pod tujim solncem novo domovino.

Mi mislimo na vas in upamo, da bode vaša nemška moč vam odkrila novo zemljo z lepo bodočnostjo. Srečno pot!“ (Konec sledi.)

nemško-avstrijski zunanji minister dr. Bauer dne 21. julija 1919 sledeče:

„Das Allerschlimmste ist aber, daß man uns auf Gnade und Ungnade einer Wiedergutmachungskommission übergeben wird. Wir werden zur wirtschaftlichen Kolonie der Entente.“

„Najhujše je, da nas izročijo na milost in nemilost reparacijski komisiji. Mi postanemo gospodarska kolonija antante.“

Ta komisija sedi že od meseca maja na Dunaju in nadzoruje Nemško Avstrijo, da vestno izpolnjuje mirovne pogoje. Tako je na pr. ta komisija že opozorila Nemško Avstrijo, da mora tekom 3 mesecev oddati Italiji, Jugoslaviji in Rumuniji sledečo živino:

6000 molznih krav,
2000 glav mlade živine,
100 bikov,
3000 telet,
2000 glav plemenske goveje živine,
2000 plemenskih konj,
1000 ovac,
1000 pitanih prašičev.

Nemško-avstrijski ministri si že belijo glave, kje bi to živino dobili. Poslali so na reparacijsko komisijo prav žalostno pismo. Dunajski list „Neue Freie Presse“ z dne 15. avgusta 1920 poroča o tem. Tam čitamo, da so bile dežele, ki tvorijo danes Nemško Avstrijo, že pred vojsko navezane na uvoz živine iz Galicije, Bukovine, Ogrskega, Hrvatske, Srbije itd. In kako naj zdaj oddajo živino, ko je sami nimajo?!

V tem pismu čitamo, da ima danes Nemška Avstrija 800.000 prašičev, 50.000 ovac, 80.000 konj, 255.000 molznih krav in 130.000 telet manj, nego jih je imela pred vojsko. Nemška Avstrija bo desetletja in desetletja rabila, da bo imela toliko živine kot pred vojsko. Na koncu tega pisma pa pravijo: Potrpite še nekaj let ter pustite našim otrokom mleko, da od glada ne umrjejo.

To je trpljenje naroda, ki je bil po svojih ošabnih generalih in diplomatih zapeljan. Pod vodstvom teh generalov in oficirjev se je uničevalo v Srbiji, Rumuniji in Italiji, kmetje pa morajo plačevati s svojo živino, ker pač generali nimajo krav in ovac!

Ni dvoma, da bo naša vlada po končanem glasovanju ravnotako stopila pred nemško-koroško vlado z računom, koliko škode so napravili folkserverovci pri nas v mesecu maju 1919. Tudi ta škoda se mora poravnati. Kar so ljudje do zdaj v denarju dobili, to je samo prva pomoč!

Toda potrpite še par tednov!

Dnevne vesti.

Mohliče. Umrla je dne 23. avgusta gospa I. Rudl, mati našega gosp. župnika, kateremu je skrbno vodila gospodinjstvo. Gospodu župniku iskreno sožalje v imenu vseh dobromiselnih faranov.

V Velikovu govore Nemci, da imajo v Celovcu toliko cukra, da šodrajo z njim, če ne že ceste, pa vsaj tepiše Šumiju, Lacknerju in drugim takim „voditeljem“. V Ljubljani sem dobil v vsaki kavarni pri običajni črni kavi košček cukra v kockah. No v najelegantnejši kavarni v Celovcu sem komaj našel na skledici ne dva, en košček — saharina.

Nemška propaganda. „Österreichische Zuckerstelle“ je dne 14. avgusta t. l. nakazala trgovcu M. Giendlu v Velikovu a conto maj in junij t. l. 8 meterskih centov sladkorja za „Kleinverarbeiter“, to je za nemško agitacijo. S cukrom bo lovil gospod Giendl glasove za Nemško Avstrijo. S cukrom bo gospa Giendl potrosila ženskam žnabile. V Nemški Avstriji gladujejo in kolnejo strup-saharin, Giendl pa jemlje ubogim ljudem v Nemški Avstriji cukr in ga bo razdal za agitacijo.

Nemška propaganda. V Grebinj pride te dni soli in cukra za nemško propagando. Sol bodo prodajali po 3 K, cukr pa po (približno) 22 K kilogram pri trgovcu Schwarzu. Ker seveda cukr veliko več stane in ga ni mogoče tako po ceni prodajati, je dovolilo vodstvo nemške propagande v Šent Andražu v Lab. dolini za kritje difference 100.000 kron. Zraven pa bo še napravil trgovec Schwarz svoj kšeft. G. Schwarz, na pocukrane limanice nas hočete speljati, dobro da vemo, kaj nameravate. Tudi mi bomo vedeli, kaj bomo z vami napravili.

V Važenbergu agitirajo za Nemško Avstrijo sledeči plačani agentje: Pirker v Bergsteinu, Streicher Valentin, Hafner Mihael, Klatzer Franc, Muschak Franc, Trost Ignac, Anton in Jožef Kumer, Zechner Blaž in Messner Florijan, hlapca pri Hermetterju v Šmarjeti, Maks in Arnold Rak, Hermetter, Fortin in Rösch. Saj se poznamo!

Vse športne klube v Jugoslaviji (nogometne, koturaške, streljske, veslaške, planinske, jahaške in lovska društva itd.) prosimo, ker je to v njihovem lastnem interesu, da čim preje poš-

ljejo zaradi izdaje adresarja in statistike sledeče podatke: Ustanovno leto, število članov, predsedništvo in natančni naslov kluba. Dopise je nasloviti na uredništvo „Jugoslavenski Šport“, Zagreb, Petrinjska ul. 34.

Dopisi.

Velikovški okraj.

v Grebinj. Dne 17. avgusta je bil za Grebinj drug znamenit dan. Povrnili se je češki renegat, prejšnji učitelj Bohata. Najbolj ga je bila vesela seveda — Grebinjčani, nikar se ne muzajte — Rošnegerca. Bohata je potolažil otroke: „Kindl, ich bin schon wiederum da, jetzt geschieht euch nichts.“ Bohata, bogat si, pa še za eno skušnjo bodeš bogatejši, če se bo tebi kaj zgodilo. Sicer pa res škoda za takega pedagoga, ki med šolskim poukom zaspi.

v Št. Peter na Vašinjah. („Windische Gemeinheit.“) V Šent Petru na Vašinjah so antantno komisijo čakali ženske in moški, domačini Slovenci, Nemce pa je pripeljal iz Velikova znani živinorejec, forštnar, lesni trgovec itd. Feinig od Sv. Neže. Slovenska dekleta so spletala vence, nemška tudi, ki so jih lepo razpela. Ko so pa naše dečve hotele tudi razpeti, so jim pa Nemke potrgale. Seveda jim naše domačinke niso hoteli tega pripustiti in so jim tudi vence odstranile. In nad tem barbarstvom so se fine dame, med njimi Papičeve in od Dürnwirta, zgražale: „So eine windische Gemeinheit.“ Čudno, kar Nemec naredi, je vse lepo, kulturno; kar so se pa Slovenci od Nemcev naučili, pa je „gmajn“. Če nam antantna komisija ni drugega prinesla, je vsaj to, da smemo Slovenci vsaj to delati, kar Nemci. Tudi mi smo korajžni.

v Pliberk. Vrnili se je bivši fin. komisar na okrajnem glavarstvu v Velikovu, dr. Hans Rauter, ki je od Nemške Avstrije, kakor tudi drugi iz pasa A od naše vlade odstavljani uradniki, dobil dopust do plebiscita, samo da prav pridno hujska za nemško stvar. Začel je agitacijo kakor vsi drugi plačani nemški agentje s tem, da trdi, trdi in spet trdi, da bo pas A gotovo nemški. Nemški hujskači so namreč natančno poučeni, kako naj se agitira. Dr. Rauterja bi opomnili, kako je on med svetovno vojsko tudi tako prepričevalno trdno upal, da bo zmaga Nemčija. Kadar sta Nemčija, oziroma Avstrija, kje zmagali, zmiraj je govoril: „Jetzt ist die Entente schon hin — jetzt wird bald aus.“ To se je ponavljalo vsak mesec. In tudi sedaj, g. Rauter, ne bo drugače — vi boste upali do dneva plebiscita. Ko bo pa plebiscit končan, se boste poparjeni odpeljali nazaj v Celovec ali pa v Beljak, kjer vas bodo ravno tako redkokrat videli v uradu, kakor pod staro Avstrijo v Velikovu.

v Humče. Plebiscitni šod je priredil krajevni pododbor „N. S.“ za Kazaze in okolico v nedeljo dne 15. t. m. po božji službi na gričku pred humško cerkvico. Govorila sta raz od nekaterih vrlih humških deklet z venci okrašenega govorniškega odra gosp. višji poštar Ravnihar in mož iz ljudstva, Korošec, g. V. Pečnik iz Železne Kaple. V ognjevitih besedah sta prepričevala navzoče o dolžnosti in potrebi vsakega Slovenca, da glasuje za Jugoslavijo. Judežovo delo bi bilo, če bi kdo izmed ljudi, ki dan za dnevom „slovenji“ govorijo in nemško niti za silo pošteno ne znajo, glasoval za Nemce. Govornika so vsi, zlasti žensktvo, pazljivo poslušali. Na koncu so se jima iskreno zahvaljevali Dajčmanov oče, ki so od konca do kraja pozorno sledili njunim besedam. Le nekateri posili-Nemci, „Kärntnarji“, so — poslušajte to veliko čudo — pod vodstvom edinega Slovencev že prej vselej nasprotujočega „tudi-Slovenca“, ne-Korošca in zraven še Goričana, g. Magajneja odšli na Komarjevo dvorišče, kjer so hoteli motiti šod z izzivajočim prepevanjem. Ker sami niso imeli kot „Velenemci“ in ob enem „tudi-Slovenci“ toliko šnajda, so „naštimali“ za to Komarjevega pastirja, da je parkrat zaklical proti šodu: „Heil Deutsch-Österreich!“ Pa po zasluženju medaljo boste morali iti tja, kjer so Nemci, ker Nemcev sem ne bo, da bi jo vam pripeli na vaše junaške prsi. Samo da se poznamo in da se reč pribijemo! — Drugače pa upajmo, da se bodo še marsikateremu izmed onih do dneva glasovanja odprle oči, da bo tako videl kakor bi imel že davno videti. Fantje, ne dajte se voditi slepcem, zakaj, saj veste: „Ce slepec slepca vodi, bosta na dan glasovanja oba v jamo padla.“ Zato nazaj na pravo pot!

v Kazaze. (Dvojna košnja.) Kmet kosi, a kosi tudi smrt. Kosa zamahne in trava usahne, smrt pride in človek odide. Smrt kosi po dnevi in po noči, po leti in po zimi, v miru in v vojski, zdrave in bolne, mlade in stare. Letos kosi posebno rada pri nas in v naši okolici. Pred njo hodi njena mati, bolezen, griza. V sosedni Pribli-

vesi je umrlo za njo v enem mesecu 14 oseb. Pri nas pa je pobrala letos kot prvega začetkom tega meseca farnega cerkovnika Jožefa Faleja pd. Kolarja. Bil je vzgleden gospodar, skrben, delaven, trezen, varčen in vesten. Iskreno je ljubil svoj dom, svojo hišo, svojo družino, svoj hlev, svoj les, svoje polje. Vse je imel v lepem redu. Imel je res srce pri svojem stanu. Poleg veselja do kmetijstva je podedoval od svojega še le pred 4 leti umrlega očeta tudi veselje do čebelarstva. Zastave slovenstva nikdar ni omadeževal, materna beseda mu je bila vedno sveta, nemškutarstvo je obsojal, nemčurjev ni maral, v političnih bojih je zaradi tega stal vsikdar v vrstah narodnjakov, zato je bil ob rojstvu naše mlade lepe države tudi imenovan za člana našega sedanjega krajnega šolskega gerentstva. Ljubil je svoj narod, zvest je bil tudi vselej sv. veri. Več kot 30 let je z največjo skrbjo in vestnostjo opravljal službo mežnarja. Od vseh ljudi v župniji je bil gotovo on največkrat v cerkvi. Cerkovnikoval je pri vseh dosedanjih dušnih pastirjih v Kazazah. Bil je priča 490 krstov in 75 porok, 358 rajnim je odkazal prostor za hladni kotiček miru, zdaj je legel sam vanj, star komaj 55 let. Zvonil je „angel Gospodov“ zjutraj zgodaj, opoldne in zvečer, zvonil in vabil k božji službi dan za dnevom, nedeljo za nedeljo, zvonil ob petkih deveto uro, zvonil delopust, zvonil mrtvim, zvonil zoper točo, zvonil ob cerkvenih in državnih praznikih, ob veselih in žalostnih dneh, zvonil je več ko stotisočkrat, bil pri nešteti molitvah, pobožnostih, pridigah in naukah, bil navzoč pri nebrojnih spovedih in nad dvajsettisočermi je pogrnil obhajilno mizo. In kolikokrat je spremljal z zvončkom in lučko sv. Evharistijo k bolnikom, kolikokrat oskrbel večno luč, kolikokrat prezračil, pometil in očistil hišo božjo, nataknil in prižgal sveče, prinesel rože na oltarje in kar je bilo drugih večjih in manjših opravkov, ve samo Bog in je zapisano v knjigi življenja. Bil je zvest v svoji službi. Zato so ga tudi vsi spoštovali in ljubili. Zato je tudi po hudi in mučni boleznimi mirno zatislil svoje oči k večnemu življenju. Zato je bil pa tudi njegov pogreb tako izredno lep. Cela fara takorekoč je bila navzoča. Pogreba sta se udeležila tudi č. g. župnika Sadjak in Sekol, kateri se je v iskrenih besedah v imenu vseh bivših kazaških dušnih pastirjev pri hiši žalosti poslovil od rajnega. Mrtvaški sprevod je šel potem mimo župnišča, kjer je imel rajni tolikokrat opraviti, in mimo šole v cerkev in po opravilih na pokopališče. Domači župnik je govoril primeren mrtvaški govor, pevci pa so mu zapeli „Blagor mu“ in „Nad zvezdami“. Pogrebu so prisostvovali tudi g. šolski vodja, g. postajenačelnik z gospo, orožništvo, člani krajevnega odbora „N. S.“, odborniki šolskega sveta in posojilnice ter zlasti mnogo moštva iz vseh vasi. Na grob sta položila venca iz svežih rož cerkveno predstojništvo in krajni šolski svet. Kolir, spavaj dobro, mi te ne bomo pozabili nikoli! — Št. Štefancem in drugim oddaj svoj glas za nas pri prestolu božjem!

v Libeliče. Tridnevnicu smo obhajali te dni pri nas kakor je ne pomnijo niti najstarejši ljudje. Na vasi je vladalo živahno vrvenje in gostilničar Šercer je dolgo časa ni iztočil toliko svežega piva kot dne 17., 18. in 19. avgusta popoldne. Prvi dan se je pripeljala na treh avtomobilih antantna komisija, ki je na licu mesta določila mejo med glasovalnim pasom A in Jugoslaviji že priklopljenim delom naše občine. K pozdravu se je zbrala četa naših nemčurjev iz Potoč in Podloga, ki pa se celo popoldne niti garnila ni iz gostilne razen dveh ali treh nemčurjskih deklet, ki so položile hrastov venec na nemški avtomobil. Lepo pa je počastila vaška mladina naše zastopnike v komisiji, v prvi vrsti g. podpolkovnika Nedića, ki je po rodu Srb, a obvlada naše slovensko narečje kot vsak Slovenec. V cvetje in zelenje odet je oddrdral avtomobil iz vasi. V Potočah se je odigral ljubezniv prizor, ki bo ostal vsem prebivalcem v spominu. Ob cesti so stali otročiči s cveticami v rokah; g. podpolkovnik je dal ustaviti ter vzel otroke, kolikor jih je imelo prostora, k sebi v avtomobil. Peljal jih je kake četrt ure daleč in se pogovarjal z njimi kot očetovski prijatelj. Na tako lep način je zavrnil g. podpolkovnik vsa grda obrekovanja in hudobne laži, ki jih trosijo nemčurji o Srbih.

Drugi dan nas je obiskala okrožna komisija iz Pliberka. Dva tabora sta si stala nasproti. Naše vrle mladenke so kinčale avto z lipovimi venci in trgale hrastove — ki so jih prinesle nemčurke — češ, da smejo venčati le Slovenci in Nemci, nikakor pa ne nemčurji, kar je popolnoma prav. Nemčurji pa so trobili: „To so koroške rože, mi pa nismo nemčurji, ampak koroški Slovenci ter smo ravno tako krvavi pod kožo kot vi. Hoch, hoch, oh, oh...“ Vrste so se začele gibati vedno živahneje, oh-oh-klici so popolnoma utonili v živijo-klicih naših fantov in deklet. V

hipu, ko bi se imel nuditi najburnejši prizor, je nastopil nemškutar ter slovesno izrekel sodbo nad nemčurjskim rodovom, ko je ločil kot na dan sodbe kozle od ovčic z besedami: „Vi greste na desno, mi (nemčurji) pa na levo!“

Tretji dan, ko je prišel peš iz Labuda angleški zastopnik komisije s spremljevalcem, je bil zares praznik naše mladine. Pri odhodu ju je spremljala do konca vasi in ju obsipala s cvetjem. Nemčurji v gostilni pa so odhod zamudili ter šele potem prirogovili na cesto. Toda dekleta, po večini šolarice, so se jim hrabro postavile v bran. Tako se je moglo zgoditi, da je junakom upadel pogum in so pred dekleti zbežali nazaj v gostilno. Pri kapelici pred gostilno so zapela dekleta nato celo vrsto narodnih pesmi; njim so odgovarjali iz gostilne hripavi glasovi nemčurjev, ki so jih jeli mamiti vinski duhovi.

Tako se je končala tridnevna zmagoslavje Slovenstva v Libeličah, v prvi vrsti po zaslugi naše mladine. Z zadovoljnostjo in smehom so se vračali vaščani in bližnji okoličani na svoje domove. Nemčurji pa so hladili svojo jezo pri pivu in na surov in nesramen način, ki je lasten le nemčurjem, zasmehovali vero in cerkev. Vmes so prepevali slovenske pesmi, kakor na pr.: „Smo fantje od fare...“ Pesem so toliko potvorili, da niso peli „slovenskega duha“, ampak „bistrega duha“ in besedo „narod“ so tako čudno zavlekli, da je najbrž niti sami niso razumeli. Z burnimi oh-oh-klici, ki so se posamič razlegali še pozno zvečer, so dajali duška svojemu slavnemu porazu. Zbobnali so skupaj vse naše nemčurstvo, tri popoldneve so pustili počivati domače delo, popivali so in zapravljali Judeževe groše. Nismo se ustrašili njihovega števila; s svojim nastopom so nas hoteli oplahiti, a so nas le še bolj utrdili, da bo in mora zmagati pri nas Jugoslavija. Glas o slavi naših nemčurjev se razlega že v več kot treh farah naokrog. Pokazali so nam košček svoje „kulture“, a Bog ne daj, da bi jih kdo nazval z „nemčurji“! Judeževa vest se že oglašala in jih ne pusti mirovati; sedaj že trdijo, da so pristni koroški Slovenci. Torej se le še zavedate, da se pretaka v vaših žilah slovenska kri — samo da je ta kri zastrupljena po brezvestnih sovražnikih našega naroda! In to je tisti zid, ki vas še loči od nas. Spoznanje je prvi korak k poboljšanju.

v Libeliče. Zgovorni prijatelj naših nemčurjev, hlapec Konrad pri Pahtevu v Potočah je šel na ričet, ker ni vedel prav, da se pri nas ne sme še tako krasti kot pri Nemcih. Socijalisti so se ga sramovali, za nemčurje je bil pa dober. Posebno dobra sta bila pa še s Knabnom, o katerem bomo še pisali.

v Libeliče. Naš grajščak je dal cel popoldan prosto delavcem samo, da bi tudi socialdemokratje povečali število nemčurjev. Mi mu svetujemo, naj jim raje da boljše prehrano, da se ne bodo več slišale pritožbe o skrajno slabi prehrani.

v Važenberg. (Kako so nemčurji zadovoljni, da so jugoslovanski orožniki v con A.) Nemčurjski gostilničar Šturm v Zg. Trušnjah vedno zabavlja čez Slovence in jih imenuje Čuše. Od ravno teh Slovencev je postal to, kar je danes, to je iz čisto navadnega lončarja — premožen gostilničar in hišni posestnik. Pretekli teden je pa imel imenovani gostilničar smolo. Prišel je k njemu pristen Nemeč, sin bivšega poslanca Wieserja iz Škofjega dvora in prosil Šturma, naj mu posodi 400 K, da si v Velikovu nekaj nakupi. Šturm je kot „pristna nemška kri“ takoj podal „warmführend Herz und hilfreiche Hand für das bankerote Land“ — in posodil 400 jugoslovanskih kron. Popoldne se je pa spomnil, da je bilo v „Freie Stimmen“ razglašeno, da je Wieserjev — mož posebne vrste in da poslanec Wieser ne plača dolgov, katere napravi sin. Takoj je obvestil orožništvo, da naj poskrbi, da dobi denar nazaj. In res naše pridno orožništvo je zvečer na Rajnekerjevem mostu preiskalo Wieserjevega in našlo še celih 400 K, katere je Šturmu vrnilo. Wieserjev ni porabil v Velikovu našega denarja, ker dobi v Celovcu za njega nad tisoč kron. — G. Šturm, dobro je le, da imamo orožništvo, drugače bi vas bil vaš „deutscher Bruder“ olajšal za 400 jugoslovanskih kron!

Boroveljski okraj.

b Kapla ob Dravi. (Umor?) Dne 19. avg. zjutraj so našli na Žingarci sosedje 60 let staro, sicer čvrsto, samsko posestnico Kristino Žerjav p. d. Mlečnico, nezavestno ležati v svoji krvi. Imela je do možgan prebito glavo in ležala je v stranski sobici svoje hiše. Še isti dan zvečer je umrla. Da bi se bila onesvestila, nesrečno padla na okoli stoječe železno orodje in tako dobila smrtno rano, je neverjetno, kajti našlo se je tam tudi par tujih predmetov, stena je nekoliko krvava in najboljša omara pod streho je bila odprta. Rajna je imela precejšnje posestvo in živino. Gospodarila je brez

hlapca in dekleta in delala sama malone noč in dan. Bila je znana daleč naokoli. Radi so zahajali pred in med vojno na Žingarco k njej izletniki iz Celovca in okolice, ker je odtod lep razgled na Celovec in proti Št. Vidu ter se je tam vselej dobilo mleka, kruha in klobas v izobilju. Škoda, da ni prišla vključ hitri zdravniški pomoči več k zavesti, da bi nam pojasnila temni in strašni dogodek!

b Rožek. Takoj po odprtju demarkacijske črte je neki nemčur pokupil pet telet v con A in spravil čez Dravo v Beljak; pri tem je 18.000 K zaslužil. V con A netijo nezadovoljnost z nizkimi živinskimi cenami, v con B pa dopuščajo nemško nasilje. Pri preši za sadni most na Vrbi stoji financer in mora vsak kmet plačati dve kroni davka od litra. Za glasovanje beračijo povsod in zbirajo ogromne svote, da bi nas s podkupovanjem goljufali kot so Poljake na Pruskem.

Gospodarstvo.

Na državni kmetijski šoli v Velikovu se odpre letošnje jeseni drugi zimski tečaj s slovenskim učnim jezikom za kmetijske mladeniče. Posestniki, ki imajo za kmetijsko šolo odrasle sinove in kmetijske podružnice se opozarjajo na v današnji številki objavljeni šolski program in sprejemne pogoje.

Cebelarji vkup! V sredo 8. septembra se vrši enodnevni čebelarški tečaj v šoli v Pliberku. Začetek ob 10. uri dopoldne. Spored: Narodnogospodarski pomen čebelarstva. Čebelna družina. Najvažnejši življenski pojavi. Pogoji za uspešno čebelarjenje. Priprava in napredno čebelarstvo. Popoldne: 1. Alberti-Žnidaršičevi panji; praktične vaje in oprava v prvem in drugem letu. 2. Sevražniki in boleznice čebel. 3. Pomen organizacije. Ob 9. uri dopoldne občni zbor „Zveze čebelarških podružnic“. Vsaka podružnica naj pošlje svoje delegate, na vsakih 15 članov po enega. Delegati morajo imeti izkaznice od svojih podružnic, ker sicer nimajo glasovalne pravice. — Zveza čebelarških podružnic v Pliberku. Močnik.

Žitne cene v Bački. Iz Novega Sada poročajo: Tukaj so sedaj plačevali za 100 kg pšenice K 600—620, dobro koruzo K 280—300, oves 200, slabo koruzo 100—120, novi fižol 300. Ker je deževno vreme, se turščica dobro razvija. Moko plačujejo: št. 0 10'50—10'75, moko za kuho 9'50—9'75, krušno moko 8'50—8'80.

Živinske cene v Osijeku za 1 kg žive teže: svinje 19—22 K, teleta 19—22 K, govedi 12—16 K, svinjska mast 34—36 K.

Novo tovarno za tobak bodo ustanovili v Skoplju. To bo čisto moderna tovarna. Tudi v Bosni bodo sezidali novo tovarno za tobak.

Izvoz svinj. Trgovski minister hoče dobiti potrdilo ministrskega sveta za prost izvoz svinj.

Agrarna reforma. V letu 1919/20 so začasno dali v najem kmetom in delavcem toliko zemlje: V Banatu 108.000 oralov ali johov, v Bački 98.000 oralov, na Hrvatskem 20.000 oralov, v osiješkem komisariatu 60.000 oralov, v vukovarskem komisariatu 43.000 oralov.

Dobava bajc. Urad za pospeševanje obrti ima fine bajce kakor n. pr.: Nigrosin, Tartrazin, Körnerbeize itd. za mizarje na razpolago. Interesenti-obrtniki naj pridejo osebno v pisarno Urada za pospeševanje obrti, Dunajska cesta št. 22, od 8.—12. ure dopoldne po nje.

Lastnik in izdajatelj: **Gregor Einspieler**, prošt v Tinjah.
Odgovorni urednik: **Otmir Mihálek**.
Tisk tiskarne Družbe sv. Mohorja v Prevaljah.

Kuharica ki se razume tudi na gospodinjstvo, išče službo k poštenu, krščanski družini, najraje v župnišče. Naslov pove upravništvo „Mira“.

Štampilje vseh vrst in
pečate iz medi za
dobavlja pečatni vosek
najhitreje in
najceneje

Ludovik Šef, Maribor

Prešernova ulica 1.

Tovarniška zaloga papirja in špecljalna trgovina pisarniških potrebščin.

Brzjavi: **Papiršef Maribor**.

Program

državne kmetijske šole v Velikovu
za zimski tečaj od 4. novembra 1920
do 30. aprila 1921.

1. Splošno.

Zavod ima namen, da izobrazijo kmetijske mladeniče, ki so namenjeni za bodoče gospodarje, teoretično in praktično v kmetijstvu, v kolikor je potrebno za manjše in srednje posestnike.

Da doseže šola ta namen, je teoretičen poduk združen s praktičnim delom in razkazovanjem v vseh panogah, s katerimi se zavod peča. V to svrholuži obsežno šolsko gospodarstvo.

2. Sprejemni pogoji.

Za sprejem se zahteva kot najnižja starost 16 let, popolna telesna sposobnost za kmetijska dela in z dobrim uspehom dovršena ljudska šola.

Gojenci se sprejemajo:

- Kot plačujoči gojenci, ki plačujejo mesečno po 240 K (dvestoštirideset kron) za brano, stanovanje in poduk. Namesto denarja se sprejme en del plačila tudi v živilih, ki se zaračunajo po dnevni tržni ceni.
- Kot štipendisti, kateri imajo na zavodu popolnoma ali na pol prosta mesta.

Prošnje za sprejem je treba predložiti do 10. oktobra 1920 na vodstvo zavoda. Tem prošnjam je priložiti: krstni list ali domovnico, zadnje šolsko spričevalo, zdravniško spričevalo o telesni sposobnosti za kmetijska dela, spričevalo o vedenju in izjavi starišev, oziroma varuha, s katero se zavežejo plačevati stroške šolanja.

Popolnoma ali deloma prosta mesta se odajo le onim sinovom kmetijskih posestnikov Slovenske Koroške, ki ne zamorejo kriti stroškov šolanja, kar je treba podpreti z dokazili.

Vsi učenci morajo stanovati v zavodu. Pri vstopu morajo s seboj prinesiti: 4 srajce, 3 spodnje hlače, 4 pare nogavic, 6 pisanih robcev, 1 glavnik, 1 krtačo za obleko, 1 veliko in 1 malo krtačo za obuvalo, 1 zimsko obleko za delavnik in 1 za praznik, 2 para obuvala. Nadalje: 4 posteljnere, 2 brisači in 1 ali 2 očeje. Razventega plača vsak učenec vse za poduk potrebne knjige in zvezke, ki jih preskrbi zavod.

Pranje perila, ki mora biti zaznamovano z začetnimi črkami lastnika, oskrbi šola.

Zimski tečaj začne s 4. novembrom 1920 in konča s koncem aprila prihodnjega leta.

Za počitnice in dopuste veljajo posebna določila. Vedenje v zavodu in izven zavoda določuje hišni in šolski red, kateremu se mora vsak pokoriti.

Pred koncem tečaja se podvržejo učenci skupnemu izpitu iz vseh strokovnih predmetov. Obiskovalcem celega tečaja se izročijo spričevala o doseženem uspehu v vseh predmetih in v spretnosti pri praktičnih delih.

Učni predmeti:

- Splošno izobraževalni: Veronauk, učni jezik (slovenščina), zemljepis, računstvo, geometrija, zemljemerstvo in petje.
- Strokovni: poljedelstvo, živinoreja, mlekarstvo, živinozdravstvo, sadjarstvo, gozdarstvo, kmetijsko gospodarstvo in knjigovodstvo.

Vodstvo drž. kmetijske šole v Velikovu.

PIVO najboljšo črno bavarsko
črno „PORTER“
in belo marčno
v sodih in steklenicah ter belo in črno

VINO razpošilja vsako množino
najcenejše
A. Oset, Slovenjgradec.

Vzgojišče za deklice
(internat)

v „Narodni šoli“ v Št. Rupertu pri Velikovu

se priporoča p. n. slovenskim starišem. Sprejmejo se deklice, ki hočejo obiskovati gimnazijo, učiteljske ali meščanske šole v Velikovu, ljudskošolske učence, ki hočejo obiskovati javno petrazredno dekliško šolo v „Narodni šoli“ in večje, šoli odrasle deklice, ki želijo obiskovati gospodinjstvo šolo v „Narodni šoli“. Začetek novega šolskega leta se bo pravočasno naznanil, na gospodinjstvo šoli se pa začne zimski tečaj dne 1. novembra 1920. Nadaljna pojasnila dajejo šolske sestre v „Narodni šoli“ v Št. Rupertu pri Velikovu.